

ΓΙΑΤΙ

Ίσια ἴσια τὴ στιγμὴ ποῦκανε νὰ κατέβει μιὰ χοντρή μισόκομη κυρία, τὸ τράμ ξεκίνησε νὰ φύγει. Σφουρίγματα, φωνές, βλαστήμιες ἀκούστηκαν καὶ μέσα σ' αὐτὴ τὴν τρικυμίᾳ, σὰν τὴ σειρήνα κανενὸς βαποριοῦ ποὺ πνίγεται, τὰ γυρλίσιμα τῆς τρομαγμένης μισόκομης, ποὺ μόλις καὶ πρόφτασε νὰ κρατηθεῖ. Τὸ τράμ ξαναστάθηκε, κι' ἡ ἀγαθὴ γυναῖκα κατέβηκε φωνάζοντας καὶ βρίζοντας ἀδιάκοπα.

Πάλι ξεκινήσαμε. Τὸ τράμ ἔτρεχε σκαμπανεβάζοντας σὰν παλιοκάραβο, τραντάζοντας καὶ τρίζοντας, ποῦλεγε κανεὶς πὼς ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη θὰ σκορπιζότανε στὰ κομμάτια του.

Κοντὰ μου, στὸ πισινὸ μπαλκόνι τοῦ βαγονιοῦ, στεκόταν ἕνας ἄντρας καμιά τριανταριά χρονῶν, ἀξούριτος, μαῦρος καὶ ξεραγκιανός, ποὺ ἀνοιγόκλεινε νευρικά τὰ μάτια του. Κοιτοῦσε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ σὰ θυμωμένος, καὶ στὸ τέλος ρώτησε τὸν εἰσπράχτορα ποὺ στεκότανε κι' αὐτὸς στὸ πισινὸ μπαλκόνι κουρασμένος, ἀξούριτος καὶ βαριεστιμένος :

— Δὲ μοῦ λές, γιατί ξεκινάει, ἀφοῦ σὺ δὲν τοῦ σφύριξες γιὰ νὰ φύγει ;

Ὁ εἰσπράχτορας τὸν κοίταξε μὲ ἀπορία καὶ μὲ περιφρόνηση :

— Πές μου καὶ σὺ γιατί, τοῦ εἶπε.

Ὁ μαῦρος καὶ ξεραγκιανός δὲν ἀποκρίθηκε τίποτα, μόν' ἔφαχνε μὲς στάξούριστα τὰ γένεια του, μὲ τὸ χέρι, καὶ δάγκωνε τὰ χεῖλια του.

Τὸ τράμ τραβοῦσε χοροπηδώντας τὸ μακρὸν δρόμο, μᾶς κουνούσε καὶ μᾶς τράνταζε ἀλύπητα, καὶ κανέναν πιά δὲ μιλοῦσε. Ὁ εἰσπράχτορας ἔκανε τοὺς λογαριασμούς του, ὁ ξεραγκιανός ὁ ἐπιβάτης ἀνοιγόκλεινε νευρικά τὰ μάτια του κ' ἔτριβε τὰ γένεια του, καὶ γὰρ τοὺς κοίταζε καὶ τοὺς δυό.

Ὅταν ἐφτάσαμε στὴν πλατεία, κατεβήκαμε ὅλοι, σπρώχνοντας τὸν κόσμον, ποῦθελε νάνεβει στὸ τράμ ποῖν νὰ κατέβουμε μεις· καὶ γὰρ, βιαστικός, τράβηξα σ' ἕνα δρόμον κεῖ κοντά, ὅπου κάποιος γνωστός μου εἶχε πεθάνει.

...Στὸ νεκροκρέβατο ἦτανε ξαπλωμένος, κίτρινος, ὁ νεκρός. Γύρω καθόντουσαν μαυροφύρες γυναῖκες καὶ κουνούσαν τὸ κεφάλι θλιμμένα. Παραπίσω, στὴν πόρτα, στὸν ἀντρέ, στεκόντουσαν οἱ ἄντρες μὲ βγαλμένα καπέλα. Μυρουδιὰ ἀπὸ κολώνια καὶ μαραμένα λουλούδια παντοῦ. Ἡ γυναῖκα τοῦ πεθαμένου τραβοῦσε τὰ μαλλιά της, δερνότανε κι' ὀλόλυζε. τοῦ μιλοῦσε καὶ τοῦδειχνε τὰ ὀρφανὰ ποὺ στεκόντουσαν ἐκεῖ σαστισμένα κι' ἄλλα.

— Γιατί, γιατί, γιατί, ἔλεγε ἡ δύστυχη γυναῖκα, γιατί νὰ μ' ἀφίσεις ; γιατί νὰ φίσεις τὰ παιδιὰ σου ; γιατί νὰ μᾶς ἀφίσεις, γιατί, γιατί ;

Καὶ τὴν ἔπνιγε ἡ ἀπελπισία, καὶ τὸ στήθος της γέμιζε ἀπὸ βογκητά, καὶ τὰ μάτια της τρέχανε ποτάμι. Ὅμως ὁ νεκρὸς δὲν ἔδινε καμὴν ἀπάντηση, ξαπλωμένος καὶ κίτρινος καθὼς ἦταν. Καὶ γύρω ὁ κόσμος κοίταζε θλιμμένα καὶ κουνούσε τὸ κεφάλι, καὶ μυρουδιὰ ἀπὸ κολώνια καὶ μαραμένα λουλούδια γέμιζε τὸν ἀέρα.

Καθόμουν σὲ μιὰν ἄκρη καὶ κοιτοῦσα. Καὶ μοῦ φάνηκε πὼς ἄκουγα τὴ φωνὴ τοῦ κουρασμένου καὶ βρώμικου τραβαγέση νὰ δίνει τὴ μοιρολατρικὴ του τὴν ἀπάντηση :

— Πές μου καὶ σὺ γιατί !...

Καὶ κείνη τὴ στιγμὴ παρατήρησα πὼς ἀπέναντί μου στεκόταν ὁ μαῦρος καὶ ξεραγκιανός συνταξιδιώτης μου, ποὺ ρχόμαστε μαζί στὸ τράμ λίγο πρωτύτερα. Κοιτοῦσε τὴ χήρα ποὺ δερνότανε, ἔφαχνε νευρικὰ μὲς στάξούριστα γένεια του, μὲ τὸ χέρι, καὶ δάγκωνε τὰ χεῖλια του.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ

Βαριὰ βογγάει στ' ἀκρόγιο τὸ κῆμα·
— πόνος, λαχτάρα τάχα ἢ μαῦρο κλῆμα ;—
Γιὰ σὰς ψηλὰ βουνὰ μὲ τ' ἄσπρο ντύμα.

Φεύγω μακριὰ σὰς πιά, καὶ παίρνω ἀντάμα
μέσ' στὴν ψυχὴ μου ἀλύτρωτα δεμένη,
θαρρεῖς ἱερὸ κι' ὑπέρθρο κάποιο πρῶμα,

τὴ ζωγραφιά σας τὴ λευκοντυμένη.
Τὸ καθετὶ ποὺ ἐγνώρισα καὶ ποὺ εἶδα
μέσ' στὴ στροφή τῆς γῆς τὴ φρενιασμένη,

τὸ ἀγάπησα σὰ δευτέρη πατρίδα.
Καὶ σὺ ποὺ ἀπ' τῆς Ροδόπης τὰ παρθένα
φαράγγια ξεκινάς, ὦ νεροπίδα,

κι' ἀπλώνεσαι καὶ φτάνεις τ' ἀφρισμένα
μουντὰ νερὰ τοῦ ἀπέραντου τοῦ Αἰγαίου,
μακριὰ σου τώρα πάω, γιὰ σου κι' ἐσένα

Χαῖρ' ἔρμη ἀκρογιαλιά, ποὺ τοῦ Παγγαίου
ἡ ζωγραφιά τὰ ροδοχραμέρια,
ἀχνὴ μπροστά σου ἀπλώνεται—τοῦ ὠραίου

βουνοῦ ἀντιφέγγισμα—καὶ σβύνει ἀκέρια
στὸ κῆμα τὸ ἀλαφρὰ ἀνασηκωμένο,
μὲ τὰ μεσημεριάτικα τ' ἀγέρια.

Τ' Ἀγιονόρος μετέωρα ὑψωμένο
τὰ λευκοσύνεφα κρατοῦνε ἀγνάντι,
καὶ σὲ κοιτάζει πάντα ἐρωτευμένο

θαμπίζοντας στὸν ἥλιο σὰ διαμάντι...
Χαίρετε τώρα μέρη ἀγαπημένα !...
Στὴ γαύρη πολιτεία γυρίζω—νάν-τη !...

Καινούρια φέγγει ἡ ζωὴ τώρα γιὰ μένα·
κάποιος μικρὸς μ' ἀκαρτεροῦν ὁμόρφως
τὰ μάτια ἀπὸ τὸν πόθο πιά οδυσμένα,

καὶ ν' ἀναγείρω μὲ προσμένει ὁ κόρφος.